12A-0094

Zmizelí sousedé (www.zmizeli-sousede.cz): "Irma Fingerová (narozena 23.5.1884) byla dcerou Augusty Ledererové a byla nejstarší ze šesti dětí. Její maminka brzy ovdověla a založila v Litomyšli se zetěm Dežem Adlerem, Maďarem, firmu Lederer - Adler, která vyráběla boty.

Irma se vdala za Rudolfa Fingera z Kozolup (narozen 26.2.1877), který měl také pět sourozenců. Na začátku manželství bydleli v Pardubicích. Pak se přestěhovali do České Lípy, kde žila Rudolfova sestra Emilie Flašnerová. Její manžel měl potíže v obchodě a Rudolf mu měl pomoci. V České Lípě se Irmě a Rudolfovi narodil syn Jan a 27.dubna 1909 dcera Markéta. Pánové Flašner a Finger si ale spolu moc nerozuměli, takže se asi po třech letech raději rozešli. V té době byl v Litomyšli na prodej dům č.96 na dnešním Smetanově náměstí. Jeho součástí byl i obchod. Fingerovi si půjčili peníze na dům i na nákup nového zboží, do Litomyšle se odstěhovali a zařídili si železářství. (Dnes obchod neexistuje, na jeho místě je jen domovní chodba oddělená od podsíně dřevěnými vchodovými dveřmi).

8. srpna 1911 se Fingerovým narodila dcera Micie, které říkali Mici nebo Micinka. Ale ta krásná holčička byla velice slaboučká a museli k ní často volat doktora. Občas měla podivné záchvaty, při kterých omdlévala.

Krámu se dařilo, brzy si ho lidé oblíbili. Byla to úzká "nudlička" téměř po celé délce domu. Byt byl pak v prvním patře a chodilo se do něj přes krám a po úzkém schodišti. V pokoji s okny do náměstí stál klavír, na který spíše brnkaly než hrály obě dívky. Alespoň pamětníkům to tak připadá. Dům měl sice ještě zadní vchod, ale tudy děti nesměly, protože vzadu byl sklad a mohly by se tam zranit.

V obchodě stály z obou stran police plné zboží, říkalo se, že Fingerovi mají vše: nože, vidličky, kliky, vodovodní kohoutky,….. Pan Finger měl drobné součástky uložené v nadepsaných zásuvkách, takže to v krámě vypadalo trochu jako v lékárně. Na jiném místě zase byl "zmatek", ale pan Finger se v něm dokonale vyznal. A vždycky všechno našel. Byl velice ochotný a prodával, i když "měl zavřeno". To bylo třeba v neděli. Lidé z venkova přijížděli do Litomyšle do kostela a pak se před obědem stavili nakoupit. Zazvonili u Fingerových a počítali s tím, že je neodmítnou.

K obchodu patřily i výkladní skříně, které byly vždycky plné zboží. Zboží Fingerovi vystavovali i na podsíni. Paní Irma to neviděla ráda, ale pan Rudolf říkal, že "je dobré dát lidem na oči všecko".

Pan Finger s manželkou byli celý den v krámě, s domácností jim pomáhala vždycky služebná. Dívky se u nich ale dost střídaly, protože se jim nelíbilo, že nemají vlastní klíč od domu. Když chtěly jít ven, paní Irma jim odemkla a musely být doma v devět hodin. Zazvonily a zase jim někdo z rodiny otevřel.

Paní Fingerová byla velice šikovná. Chodila určitou dobu do klášterní školy snad v Častolovicích. Tam nevadilo, že je židovského náboženství. Ve škole se naučila různé ruční práce, hlavně pletení a vyšívání. Ráda na jeptišky vzpomínala. Jednou věnovala do nějaké tomboly krásnou pletenou deku na stůl. Pak si koupila los, který byl prý dost drahý, a vyhrála na něj tu svou deku zpátky. Jedna z dcer ji pak dostala do výbavy.

V obchodě nakupovali i majitelé hostinců z okolí. Aby jim pan Finger dal "na oplátku utržit", chodil často s celou rodinou v neděli na výlety. Na nich se stavovali vždycky někde najíst a posedět. Nešlo o velké hostiny, třeba pojedli jen chleba a mléko, ale v Nedošíně v hostinci "Na Žabárně" mívali lahůdku - žabí stehýnka.

Dcera Markéta se v květnu 1929 provdala za Viktora Freye, Micie si v roce 1932 nebo 1933 vzala Ottu Sgalla, syn Jan v roce 1939 odjel za pomoci přítelkyně herečky Táni Hodanové do Holandska a pak do Anglie. Tam si zřídil výrobnu a opravnu punčoch a prádla. Vstoupil do R.A.F., v Anglii se oženil, válku

přežil. Paní Pavlišová, rozená Zelinková, prý od něj měla sportovní komplet (kalhoty a bundu z anglické vlny).

Když se v roce 1938 zhoršila politická situace, scházeli se u Fingerových v místnosti s okny do dvorku, která byla nad obchodem, jejich příbuzní a známí. Mluvilo se hlavně o budoucnosti a také o emigraci. Většina přítomných ji považovala za zbytečnou, mysleli si, že v cizině by se jim dobře nevedlo.

15. března 1939 vyhrávala na tzv. Horním náměstí německá vojenská kapela, Němci rozdávali i guláš nebo snad polévku. Když paní Irma slyšela hudbu, byla v tu dobu v krámě, vyšla na podsíň. Její dcera Markéta vzpomíná, jak moc tenkrát maminka plakala, zrovna prý hráli píseň Zelení hájové.

Fingerův obchod převzal árijec Karel Klein, který prý padl jako příslušník německé armády. Fingerovi se museli vystěhovat a bydleli na kopci směrem na Svitavy v Gabrielově mlýně (dnes na jeho místě stojí benzinová pumpa).

Do Terezína jeli Irma a Rudolf transportem Cf 5.12.1942 z Pardubic, pak do Osvětimi transportem Dm, Rudolf jako číslo 3498, Irma jako 3499. V Osvětimi jejich stopa končí.